

Universiteit
Leiden
The Netherlands

'Om de kwaliteit van het geld'. Het toezicht op de muntproductie in de Republiek en de voorziening van kleingeld in Holland en West-Friesland in de 18de eeuw

Scheffers, A.A.J.

Citation

Scheffers, A. A. J. (2013, April 18). *'Om de kwaliteit van het geld'. Het toezicht op de muntproductie in de Republiek en de voorziening van kleingeld in Holland en West-Friesland in de 18de eeuw*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/20829>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/20829>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/20829> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Scheffers, Albert Antoine Jacques

Title: Om de kwaliteit van het geld. Het toezicht op de muntproductie in de Republiek en de voorziening van kleingeld in Holland en West-Friesland in de achttiende eeuw

Issue Date: 2013-04-18

16 Nieuwe duiten 1780

16.1 Inleiding

Nadat de productie van koperen duiten met de resolutie van de Staten-Generaal van 13 november 1769 is gereguleerd, blijft het in Holland en West-Friesland een tiental jaren rustig op het terrein van de circulatie van het koperen kleingeld. De Munt van Zeeland slaat in de jaren zeventig van de achttiende eeuw verschillende keren nieuwe duiten.¹⁰⁶¹ Uit het generaal register van raden en generaalmeeesters is bekend dat de Gelderse Muntmeester Carl Christiaan Novisadi in 1776 een opdracht heeft binnengesleept voor de productie van *f* 15.000: - aan duiten voor de VOC-kamer Amsterdam. De VOC duiten moeten worden vervaardigd op het gewicht van 160 stuks per pond (3,08 g) en zijn dus lichter dan de duiten die bestemd zijn voor circulatie in de Republiek. Novisadi verzoekt toestemming aan Hof en Rekenkamer van Gelderland. Op hun beurt vragen zij de raden en generaalmeeesters hoe te handelen. De generaalmeeesters melden 'geene de minste difficulteijt' te hebben met deze opdracht.¹⁰⁶² Voor zover valt na te gaan produceert Novisadi geen duiten bestemd voor circulatie in de Republiek.¹⁰⁶³ Ook van de Utrechtse Muntmeester Carel Frederik Wesselman is precies bekend wat hij in 1777 en 1778 aan duiten voor de VOC heeft geslagen.¹⁰⁶⁴ Wesselman en zijn voorganger Johan George Holtzheij produceren in die jaren wel met regelmaat koperen duiten op naam van de stad Utrecht en die dus bestemd zijn voor circulatie in de Republiek.¹⁰⁶⁵ De Overijsselse Munt is van 1766 tot 1795 gesloten en vervaardigt dus niets.

Begin augustus 1779 stelt essayeur-generaal Emants in de vergadering van raden en generaalmeeesters voor wederom een partij nieuwe koperen duiten te laten slaan. Zowel Wouter Buck als Pieter Buijskes hebben Emants ieder afzonderlijk gemeld dat er weer een tekort is aan goede Hollandse en Westfriese duiten. De circulatie is opnieuw vervuild met oude afgesleten duiten, veelal afkomstig uit de Munten van de andere provinciën.

Valery Janssens meldt in zijn al meer aangehaalde studie over het geldwezen van de Oostenrijkse Nederlanden nog een andere oorzaak voor het verdwijnen van de goede Hollandse en Westfriese duiten uit de circulatie. In Brugge worden in 1776 Hollandse duiten aanvaard als oorden van de Oostenrijkse Nederlanden en worden daar met meer dan 7 procent voordeel gewisseld.¹⁰⁶⁶ Dat deze situatie niet uniek is, blijkt uit een ander voorbeeld uit de Zuidelijke Nederlanden. De Munt te Brussel slaat op basis van een ordonnantie uit 1775 speciaal voor de provincie Luxemburg koperen duiten. Deze nieuwe duiten leveren bij uitvoer naar Frankrijk en dus bij inwisseling tegen Frans

¹⁰⁶¹ Purmer en Van der Wiel, *Handboek*, deel I nr. Ze 93.

¹⁰⁶² NA I.01.44-26 fol. 212-212v. Missive van Hof en Rekenkamer van Gelderland d.d. 4 juli 1771 en antwoord van R&G d.d. 9 juli d.o.v.

¹⁰⁶³ Purmer en Van der Wiel, *Handboek*, deel II nr. Ge 119.

¹⁰⁶⁴ Emants, *Specieboekje*.

¹⁰⁶⁵ Purmer en Van der Wiel, *Handboek*, deel I, Su 20

¹⁰⁶⁶ Janssens, *Het geldwezen der Oostenrijkse Nederlanden 156-157*.

geld een winst van ongeveer 20 procent op. De Oostenrijks-Nederlandse regering probeert deze uitvoer niet te verhinderen. In tegendeel, in 1783 en 1784 slaat de Munt te Brussel voor *f* 17.680: - aan duiten bestemd voor Luxemburg.¹⁰⁶⁷ Hoewel de voor deze studie geraadpleegde bronnen daarvan geen gewag maken, zullen er veel meer van dergelijke voorbeelden bestaan. Dit soort praktijken moet een van de oorzaken zijn geweest waardoor de nieuwe Hollandse en Westfrieze koperen duiten steeds weer uit de circulatie verdwijnen.

De verzoeken van Buck en Buijskes worden ook gedaan om de gezellen in hun Munten werk te verschaffen. Raden en generaalmeeesters nemen het voorstel van Emants van 9 augustus 1779 over. Zij vragen de Staten om toestemming voor het produceren en in circulatie brengen van *f* 30.000: - aan nieuwe duiten.¹⁰⁶⁸ In hun brief aan de Staten van Holland schrijven raden en generaalmeeesters dat er ‘al sedert eenige tijd (...) eene schaarsheid van goede Hollandsche en Westvriessche duijten’ bestaat en dat er tegenwoordig ‘weijnig andere als blinde, vreemde penningen en oude provinciale duijten’ in circulatie zijn. Verder melden ze dat er voor het laatst in 1769 een kleine hoeveelheid aan nieuwe duiten is geproduceerd en dat ze nu koperen muntplaatjes kunnen krijgen van een van de Veluwse producenten voor *f* 75:10 per honderd pond, de laagste prijs die zij tot nu toe hebben betaald.¹⁰⁶⁹ De toestemming volgt direct, waarna de essayeur-generaal opdracht krijgt een contract te sluiten met Jan Hessels uit Apeldoorn en zelf de directie over de productie en distributie op zich te nemen.¹⁰⁷⁰ Eind augustus 1779 rapporteert Emants dat hij een contract heeft gesloten met Jan Hessels voor de levering van *f* 30.000: - aan koperen duitplaatjes inderdaad tegen de gunstige prijs van *f* 75:10 per honderd pond, maar dat de Veluwse kopermolens momenteel wegens de langdurige droogte stilstaan.¹⁰⁷¹

Uit een anoniem notitieboekje, waarschijnlijk uit het laatste kwart van de achttiende eeuw, dat hier gemakshalve naar de tekst op de tweede pagina het ‘spetieboekje’ wordt genoemd, is bekend wat de kosten zijn om koperen duitplaatjes te maken op een van de molens op de Veluwe (zie kadertekst 56). Voor koperschroot wordt op dat moment *f* 48: - per pond betaald. Bij het verwerken van schroot tot bladen koper, rekent men met een verlies van 6 pond op de 106 pond (5,66%). Bij de productie van ronde muntplaatjes uit bladen koper houdt men gemiddeld 33 procent onbruikbaar blad over. Dit betekent dat 1.850 pond koperen duitplaatjes *f* 1.406: - kosten, of wel *f* 76: - per 100 pond. Dat de eigenaren van de kopermolens op de Veluwe die 100 pond koperen duitplaatjes toch goedkoper kunnen aanleveren, komt doordat de 33 procent schroot die men overhoudt bij het maken van de rondellen, opnieuw ingezet kan worden als materiaal voor de nieuwe leverantie en dus eigenlijk de genoemde *f* 48: - per 100 pond opleveren. De onderste regels van het overzicht maken duidelijk dat 1.850 pond koperen duitplaatjes feitelijk *f* 1.341:15: - kosten, hetgeen gelijk staat met ruim *f* 72:10: 4 per 100 pond. De kosten voor het uitstansen van de muntplaatjes bedragen *f* 4: - per 100 pond. De bruto winst voor de moleneigenaar bij verkoop tegen *f* 76: - per 100 pond is dus *f* 2: 9: 4.

¹⁰⁶⁷ Janssens, *Het geldwezen der Oostenrijkse Nederlanden* 184-185.

¹⁰⁶⁸ NA 1.01.44-74 fol. 168. Voorstel essayeur-generaal in de vergadering van raden en generaalmeeesters van 9 augustus 1779.

¹⁰⁶⁹ NA 3.01.04.01-1982. Brief R&G aan Staten van Holland d.d. 19 augustus 1779.

¹⁰⁷⁰ NA 1.01.44-74 fol. 169. Resolutie Gecommitteerde Raden d.d. 20 augustus 1779.

¹⁰⁷¹ NA 1.01.44-74 fol. 169v-170. Rapport d.d. 30 augustus 1779.

Kadertekst 56

Calculatie wat de duijte plaatjes kosten om ze hier in Gelderland aan de molen te laten maken¹⁰⁷²

3.000 lb schroot à <i>f</i> 48 [per 100 lb]		<i>f</i> 1.440: -: -
106 lb schroot maakt 100 lb blad dus		
maakt 3.000 lb schroot	2.830 lb	blad
Af 1/3 schroot tot 't maken van blad	943 lb	blad
Duijte plaatjes	1.887 lb	
Af 2 p[ro]c[en]t lakage	37 lb	
Plaatjes	1.850 lb	
à	<i>f</i> 76, -	<i>f</i> 1.406: -: -
Sme[t]loon voor 2.830 lb blat à <i>f</i> 10: -: -		<i>f</i> 280: 7: -
Voor plaatjes maken etc. van 1.850 à <i>f</i> 4: -: -		74: -: -
		<i>f</i> 354: 7: -
3.000 lb schroot à <i>f</i> 48 [per 100 lb]		<i>f</i> 1.440: -: -
		<i>f</i> 1.794: 7: -
Af 943 lb schroodt [à <i>f</i> 48: -: -]		452:12: -
		<i>f</i> 1.341:15: -

De mededelingen van Wouter Buck en Pieter Buijskes over het gebrek aan werk voor de gezellen en dus ook over hun gebrek aan inkomsten kunnen worden gestaafd aan de hand van de in het eerste deel van deze studie genoemde driemaandelijkse opgaven van de Muntmeesters op basis van de resolutie van de Staten-Generaal van 3 november 1760. In de Munt te Dordrecht is in de maanden november 1778 tot en met april 1779 niets geproduceerd. In mei, juni en juli 1779 wordt slechts de geringe hoeveelheid van 875 mark zilver verwerkt tot zilveren ridders, ofwel slechts ruim 6.560 stuks. In de Westfrieze Munt is in de maanden november en december 1778 en januari 1779 voor 1.043 mark aan zilveren dukaten en 50 mark aan zilveren ridders geproduceerd. In februari, maart en april 1779 is er 1.454 mark tot zilveren dukaten en in mei, juni en juli is er 8.656 mark tot zilveren dukaten en 766 mark tot dubbele stuivers verwerkt.¹⁰⁷³ Buck en Buijskes hebben eenzelfde belang bij het vragen om nieuw werk. Hoewel moeilijk te bewijzen, is het waarschijnlijk dat ze behalve over dit onderwerp mogelijk ook over andere zaken met elkaar contact zullen hebben gehad.¹⁰⁷⁴

¹⁰⁷² Collectie Geldmuseum, Anoniem Handschrift, genaamd ‘spetieboekje’.

¹⁰⁷³ NA 1.01.44-74 fol. 156, 165 en 167v. Driemaandelijkse opgaven aan hunne hoog mogenden.

¹⁰⁷⁴ Tot nu toe is altijd aangenomen dat de Muntmeesters elkaar beconcurreren, zeker als zij in belendende gebieden werken, waarnaar transport van

Begin juni 1780 wordt de bestelling van augustus 1779 in Amsterdam afgeleverd. Essayeur-generaal Emants rapporteert dat hij in een pakhuis van Johan George Ertel 21 vaten koperen duitplaatjes heeft gecontroleerd. De vaten bevatten samen 14.946 pond rondellen die hij omschrijft als ‘seer blank, rond van kanten en voor het oog voldoende’. Weging van twee keer een mark plaatjes uit elk vat maakt duidelijk dat deze op het gewicht van 75 14/42 stukken per mark zitten.¹⁰⁷⁵ Hessels krijgt voor deze eerste levering f 11.058:13: - betaald via een ordonnantie die op last van Gecommitteerde Raden door de ontvanger-generaal van Holland aan raden en generaalmeesters wordt uitgeschreven.¹⁰⁷⁶ Medio augustus rapporteert Emants dat hij de resterende 27 vaten met plaatjes, samen wegende 20.379 pond, in het pakhuis van Ertel aan de Amsterdamse Warmoesstraat heeft gecontroleerd en goed bevonden.¹⁰⁷⁷ Volgens opgave van Hessels moeten de 48 vaten samen 35.325 pond wegen. In werkelijkheid omvat de leverantie 199 pond minder, dus ‘slechts’ 35.126 pond. Met een totale ontvangst van f 59.589: 1: - en een uitgave van f 56.937: 1: - maakt de gewestelijke kas van Holland op deze productie en uitgifte van nieuwe duiten een winst van f 2.652: -: -. Essayeur-generaal Emants ontvangt voor zijn directie over de productie en distributie van de Hollandse en Westfriese duiten 1780 zijn gebruikelijk percentage van 1,5 procent van het bedrag dat in circulatie is gebracht, zijnde ditmaal f 495:16: -.¹⁰⁷⁸

16.2 Hollandse duiten 1780

Van de 21 vaten die eind mei 1780 in Amsterdam worden afgeleverd ontvangt Wouter Buck er veertien. Van de levering van medio augustus gaan er achttien naar Dordrecht.¹⁰⁷⁹ Per brief meldt Buck op 25 november dat de 32 vaten vermnt zijn tot f 21.607:14: - aan nieuwe duiten. Buck krijgt van de raden en generaalmeesters een lijst voor de verzending van de nieuwe Hollandse duiten (zie kadertekst 57). De resterende f 2.817:14: - heeft Wouter Buck achtergehouden ter dekking van het muntloon, zijn salaris en zijn onkosten. Als salaris rekent Buck voor zichzelf f 643:14: -, voor zijn gezellen f 1609: 4: -, voor de arbeiders op de kade f 24: -, voor lamp- en smeerolie f 28:15:8, voor het kuipen van nieuwe vaatjes f 13: 2: - en voor 1.879 geldzakken à anderhalve stuiver het stuk nog eens f 140: -.

muntmateriaal geen grote problemen oplevert en waar uitwisseling van elkaars muntstukken minder moeilijk is. Nader onderzoek naar de familiale en ook de commerciële banden tussen de verschillende Muntmeesters uit de tijd van de Republiek is zeker aan te bevelen en zal nieuwe feiten over de verdeling van de muntproductie in diezelfde Republiek kunnen opleveren. Delen van dat onderzoek zijn al verricht door A. en H.J. van der Wiel en A.O. van Kerkwijk en ook weer ten dele gepubliceerd. De meeste resultaten van genoemde onderzoekers zijn aanwezig in de collectie van het Geldmuseum, maar nog steeds niet algemeen openbaar toegankelijk gemaakt.

1075 NA 1.01.44-75 fol. 18. Rapport van de essayeur-generaal d.d. 1 juni 1780.

1076 NA 3.01.05-3213 fol. 660. Resolutie Gecommitteerde Raden d.d. 14 juni 1780.

1077 NA 1.01.44-75 fol. 32. Rapport van de essayeur-generaal d.d. 21 augustus 1780.

1078 Zie hoofdstuk 15.6 in het deel Bronnen van deze publicatie.

1079 NA 1.01.44-75 fol. 18 + 32. Rapport van de essayeur-generaal d.d. 1 juni 1780 en 21 augustus 1780.

Kadertekst 57

Distributielijst Hollandse duiten 1780 ¹⁰⁸⁰		
	zakken à f 10	f
Dordrecht	190	1.900: -: -
Haarlem	210	2.100: -: -
Delft	155	1.550: -: -
Leiden	415	4.150: -: -
Gouda	140	1.400: -: -
Rotterdam	330	3.300: -: -
Gorinchem	45	450: -: -
Schiedam	60	600: -: -
Schoonhoven	39	390: -: -
Brielle	40	400: -: -
's-Gravenhage	255	2.550: -: -
Totaal	1.879	f 18.790: -: -

Hoewel stempelsnijder Adriaan van Baerle voor zijn levering van 322 stempels de gebruikelijke douceur van 20 stuivers per stuk verzoekt, ontvangt hij volgens de verantwoording van essayeur-generaal Emants via Muntmeester Buck slechts f 318: - voor ‘driehondert agtien stempels op het munten deeser duiten gesneden en gebrooken, volgens verklaring van den stempelsnijder Van Baarl, ijder tot twintig stuijvers’.¹⁰⁸¹

16.3 Westfriese duiten 1780

Van de 21 in eind mei 1780 te Amsterdam afgeleverde vaten Veluwse duitplaten ontvangt Pieter Buijskes er zeven te Medemblik. Buijskes is daar hij al sinds 25 april 1771 actief.¹⁰⁸² Van de levering van medio augustus gaan er negen vaten naar Medemblik.¹⁰⁸³ De 12.166 pond koperen duitplaatjes uit de zestien vaten zijn door de Westfriese gezellen vermnt tot 1.140 zakken à f 10: - nieuwe duiten. Ook Pieter Buijskes ontvangt een opdracht van de raden en generaalmeesters hoe de nieuwe duiten onder de steden verdeeld moeten worden.

1080 NA 1.01.44-75 fol. 39v en 1.01.44-29 fol. 69v. ‘Partage der duijten te Dordt gemunt...’ d.d. 7 december 1780.

1081 NA 1.01.44-29 fol. 73-74. ‘Request van den stempelsnijder te Dordt’, Bericht van R&G aan Gecommitteerde Raden op dit verzoek.

1082 NHAH 10-55. Akte van opening van de derde muntbus van Pieter Buijskes d.d. 2 juni 1774. Zie ook Polak, *Historiografie*, deel II bron nr. 231.

1083 NA 1.01.44-75 fol. 18 + 32. Rapport van de essayeur-generaal d.d. 1 juni 1780 en 21 augustus 1780.

Kadertekst 58

Distributie Westfriese duiten 1780¹⁰⁸⁴

	zakken à f 10	f
Amsterdam	570	5.700: -:-
Alkmaar	95	950: -:-
Hoom	95	950: -:-
Enkhuizen	95	950: -:-
Edam	40	400: -:-
Monnickendam	40	400: -:-
Medemblik	40	400: -:-
Purmerend	40	400: -:-
Totaal	1.015	f 10.150: -:-

De resterende 125 zakken houdt Pieter Buijskes achter, ter dekking van de muntlonen, zijn salaris en zijn onkosten. De verdeling loopt echter niet vlekkeloos. Buijskes blijkt begin februari 1781 de aan Amsterdam toegezonden duiten teruggezonden te hebben gekregen met de mededeling dat deze niet meer nodig zijn. Na een vergeefse mondelinge bemiddelingspoging van de essayeur-generaal en van generaalmeester Gerard Brantsen bij vertegenwoordigers van Amsterdam die op dat moment in Den Haag zijn en nog twee bezoeken van Emants aan Amsterdam, blijven de Amsterdamse bestuurders volharden in hun weigering. Zoals eerder is gemeld, wordt nergens duidelijk hoe de voor productie en distributie voorgeschreven quota worden bepaald. Daarom kan niet zondermeer worden beweerd dat de bestuurders van Amsterdam hun afspraken niet nakomen. De essayeur-generaal en de generaalmeesters beschikken waarschijnlijk over weinig pressiemiddel tegen de weigerende bestuurders van Amsterdam. Als oplossing voor het probleem dat de generaalmeesters deze partij nieuwe duiten toch moeten omzetten in zilvergeld en moeten terugstorten in de kas van de ontvanger-generaal van Holland, wordt Pieter Buijskes verzocht ook bij de grote dorpen in Noord-Holland te informeren of zij duiten willen afnemen. Genoemd worden: ‘Oost en West Saandam, Grootebroek, Broek in Waterland en Beverwijk’.¹⁰⁸⁵ Voor zover bekend is dit de eerste keer in de periode die onderwerp is van deze studie, dat afgeweken wordt van distributie onder de steden van het Noorderkwartier. In het Zuiderkwartier is dit wel al eens gebeurd, namelijk in 1702. Maar gebruikelijk is het in de bestudeerde periode zeker niet. De extra inspanning van de Muntmeester heeft geen succes. De nieuwe duiten dienen elders te worden omgewisseld. Dit gebeurt als volgt: de sollicitateur militair mr. Mattheus Hermanus Gousset

in Den Haag neemt negentig zakken nieuwe duiten over, de commies der Domeinen Abraham Haverslag honderd, de ontvanger-generaal van Holland Nicolaas van den Boetzelaar driehonderd-twintig. Buijskes zelf behoudt nog zestig zakken.

Voor zijn toezicht op de productie van de duiten ontvangt Pieter Buijskes aan salaris f 337: -. Voor het opnieuw distribueren van de door Amsterdam geretourneerde partij duiten krijgt de Westfriese Muntmeester f 42:12: -. Voor de kruiers en als vergoeding voor de extra kosten voor vuur en licht ontvangt hij nog f 27: -. De Muntgezellen ontvangen voor hun werk f 844: 5: -. Stempelsnijder Hendrik Weijmans krijgt voor zijn levering van 32 paar stempels de gebruikelijke douceur van 20 stuivers per paar uitgekeerd.

16.4 Samenvatting 1780

Essayeur-generaal Marcellus Emants wordt begin augustus 1779 door de Muntmeesters te Dordrecht en Medemblik, Buck en Buijskes gewezen op het feit dat er in diverse steden weer een tekort aan goede duiten is ontstaan. Voor beide Muntmeesters is er naast de kwaliteit van de kleingeldcirculatie nog een tweede reden om te verzoeken duiten te mogen maken. De hoeveelheid werk in hun Munthuizen is de laatste tijd zo gering, dat de gezellen daaruit onvoldoende inkomen hebben kunnen ontvangen.

Het telkens opnieuw verdwijnen van grote hoeveelheden Hollandse en Westfriese duiten wordt misschien wel veroorzaakt door de gunstige wisselkoers te Brugge. In 1776 kan men daar met een koersvoordeel van 7 procent Hollandse en Westfriese duiten omruilen tegen Oostenrijks-Nederlandse oorden.

De kopermolen van Jan Hessels in de buurt van Apeldoorn krijgt de opdracht voor f 30.000: - aan koperen duitplaatjes te leveren. In totaal wordt er 35.126 pond geleverd, waarvan weer het gebruikelijke tweede deel naar de Hollandse Munt in Dordrecht en eenderde naar de Westfriese Munt in Medemblik wordt gezonden.

De geldzakken voor de Hollandse duiten zijn sinds de vorige rekening 50 procent duurder geworden. Ze worden zonder enige commentaar in deze rekening opgenomen voor 1 1/2 stuiver per stuk, terwijl voordien 1 stuiver is gerekend. De Westfriese geldzakken blijven gedeclareerd worden tegen de oude prijs van 1 stuiver per stuk. Kennelijk heeft de Hollandse Muntmeester een dure leverancier van de geldzakken en nemen zijn superieuren genoegen met deze hogere prijs. De provinciale schatkist houdt uiteindelijk aan deze verbetering van de kwaliteit van de circulatie van het koperen kleingeld f 2.652: - over.

¹⁰⁸⁴ NA 1.01.44-75 fol. 40 en 1.01.44-29 fol. 70. ‘Partage der duijte te Medemblik gemunt’d.d. 11 december 1780 en Missive aan de Muntmeester van West-Friesland d.d. 12 december 1780.

¹⁰⁸⁵ NA 1.01.44-75 fol. 47 + 50v. Commissie voor essayeur-generaal Emants d.d. 5 februari 1781 en Rapport van de commissie van essayeur-generaal Emants d.d. 26 februari 1781. Dit rapport wordt op deze datum vermeld in de declaratie van de essayeur-generaal bij de Staten van Holland. Zie daarvoor de transcriptie in het tweede deel van deze publicatie.

1780	Holland In Nederlandse guldens, stuivers en penningen, tenzij anders aangegeven ¹⁰⁸⁶	West-Friesland In Nederlandse guldens, stuivers en penningen, tenzij anders aangegeven	Totaal In Nederlandse guldens, stuivers en penningen, tenzij anders aangegeven
Voorschot ontvanger-generaal 14 juni 1780			11.058:13: 0
28 augustus 1780			15.078: 9: 0
Totaal			f 26.137: 2: 0
Cisailles			85:18: 0
Gemunt aan nieuwe duiten	21.607:14: 0	11.447:19: 0	
Restitutie Hessels			147: 5: 0
Geldzakken			163: 3: 0
Totaal	21.607:14: 0	11:447:19: 0	f 26.533: 8: 0
Totaal ontvangen			f 59.589: 1: 0
Uitgaven			
Gerestitueerd aan de ontvanger-generaal			26.137: 2: 0
Betaalt aan J. Hessels op:			
26 juni 1780			11.058:13: 0
20 september 1780			15.078: 9: 0
Muntmeester	643:14: 0	337:14: 0	
Muntloon	1.609: 4: 0	844: 5: 0	
Kaaiwerkers	24: 0: 0		
Kuipers	13: 2: 0		
Dag en nacht stoken	40: 0: 0	27: 0: 0	
Olie	28:15: 8		
Geldzakken	140:18: 8	57: 0: 0	
Vrachtlloon		42:12: 0	
Stempelsnijder	318: 0: 0	32: 0: 0	

¹⁰⁸⁶ Hoewel in de aanhef van de rekening expliciet wordt gemeld dat deze is opgesteld in guldens van 20 stuiver en (stuivers van 16) penningen worden de valutatekens £ (feitelijk gebruikt voor Nederlands pond van 40 groten) en β (idem voor schelling = 1/20 pond) gebruikt.

Essayeur-generaal			495:16: 0
Briefporto	2.817:14: 0	1.340:11: 0	8:16: 0
			f 52.778:16: 0
Totaal uitgaven			f 56.937: 1: 0
Ontvangst minus uitgave			f 2.652: 0: 0